

SELETUSKIRI

regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registri võrdlushindade kataloog” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registri võrdlushindade kataloog” eelnõu (edaspidi *eelnõu*) kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 113 lõike 6 alusel.

Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika programmiperioodi 2023–2027 maaelu arengu toetusi antakse „Ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2023–2027” (edaspidi *strateegiakava*) alusel, mis kinnitati Euroopa Komisjoni 11. novembri 2022. aasta rakendusotsusega. Sellega kiideti heaks strateegiakava programmile Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist toetuse andmine.

Toetuse abil tehtavad kulud peavad olema tehtud sihtotstarbeliselt ja mõistlikult ning majanduslikult soodsamal viisil. Toetuse saaja kulutused, mida ta soovib toetuse abil teha, peavad olema sihitud sellele, et viia ellu üksnes toetuse tingimuste kohaselt lubatud tegevus, mis panustab ühtviisi nii strateegiakava kohase toetuse andmise ning sellega kooskõlas olevate toetuse saaja enda tegevuste eesmärkide saavutamisse. Avalike vahendite kasutamisel tuleb toetuse saajal hoiduda toreduslike kulutuste tegemise eest ja teha mõistlikke ja majanduslikult otstarbekaid valikuid, nii nagu ratsionaalselt kaalutlev ettevõtja toimiks oma vahendeid kasutades. Hüvitatavate kulude katmiseks ei pea alati valima kõige odavamat teenust või hinda, kuid kallima teenuse või hinna valimine peab olema objektiivselt põhjendatud, näiteks: garantiitingimused, hooldustingimused, toetuse eesmärkide saavutamiseks vajalikud eritingimused jms. Kõik hüvitatavad kulud peavad olema abikõlblikud. Seniste Euroopa Liidu õigusaktide kohaselt oli kulude mõistlikkuse välja selgitamiseks välja toodud peamiselt kolm erinevat kulutuste mõistlikkuse hindamise meetodid: võrdlushindade meetod (nn hinnakataloog), hindamiskomitee, erinevate pakkumiste võrdlemine. Samu meetodeid kasutatakse ka strateegiakava perioodil.

Kui toetuse andmise tingimustes on ettenähtud võrdlushindade meetodi kasutamine, võib toetust taotleda üksnes sellise asja ostmiseks või teenuse tellimiseks, mis on kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registri ELÜPS-i § 113 lõikes 5 nimetatud võrdlushindade kataloogi ning et toetuse suuruse arvutamisel on aluseks põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse kantud asja või teenuse taotluse esitamise hetkel kehtinud ja ELÜPS-i alusel sätestatud korras kinnitatud piirhind ning toetuse andmise tingimustes kehtestatud maksimaalne toetuse määr ja summa.

Võrdlushindade kataloog on vastavalt ELÜPS-i § 113 lõikele 2 põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registri osa, kus võrdlushindade kataloogi osas on registri volitatud töötlejaks (so mõistliku piirhinna hindajaks, kinnitajaks ja eksperdiarvamuse andjaks asjade keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivuse kohta) Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas asuv ministeeriumi hallatav riigi teadus- ja arendusasutus Maaelu Teadmuskeskus (edaspidi *METK*). METK-il on olemas selleks vastavad teadmised ja kogemus. METK (kuni aastani 2023 oli METK-i eelkäija Eesti Taimekasvatuse Instituut, kes hindas ka perioodil 2014–2020 võrdlushindade kataloogi kantud masinaid ja seadmeid) on aastaid teinud koostööd põllumajandustehnika maaletoojatega, omab ülevaadet põllumajandustehnika hindadest Eesti ja naaberriikide turgudel ning on arvutanud masinkulu algoritmidega masina hinnast lähtuvaid masina tunni-, hektari, tonnihindu. Erinevaid meetodeid kasutatakse eri kululiikide puhul.

Võrdluskulude meetodit on võimalik rakendada erinevate asjade puhul, kuid praegu on see kasutusel mobiilse põllumajandustehnika (näiteks traktorid, kombainid, haakeriistad jms) ostmise toetamise puhul.

Lisaks eespool toodule annab METK strateegiakava programmiperioodil ekspertarvamuse asjade keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivuse kohta. See tähendab, et lisaks piirhinna kinnitamisele, annab METK eksperdiarvamuse selle kohta, kas võrdlushindade kataloogi kantavate masinate ja seadmete kasutamine aitab kaasa Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852¹ artiklis 9 sätestatud keskkonaaesmärkide ning ei tekita artiklis 17 nimetatud olulist kahju, Euroopa Liidu roheleppe, „Talust taldrikule“ strateegia ning Eesti kliimapolitiika põhialused 2050 täitmisele.

Eelnõu on ette valmistatud asendamaks põllumajandusministri 9. veebruari 2015. a määrust nr 16 „Põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registri võrdlushindade kataloog“ uue terviktekstiga. Asendamise vajadus tuleneb asjaolust, et 1. jaanuarist 2023. a jõustus ELÜPS-i uus versioon ja seni kehtinud seaduse alusel antud rakendusaktid tuleb ajapikku asendada. Eelnõuga lisatakse juurde võrdlushindade kataloogi ka ekspertarvamus asjade ja teenuste keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivuse kohta.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi põllumajanduspoliitika osakonna valdkonnajuht Janeli Tikk (625 6299, janeli.tikk@agri.ee) ning sama osakonna peaspetsialist Kai Kruusamäe (625 6527, kai.kruusamae@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigussakonna nõunik Jaana Lepik (5669 1973, jaana.lepik@agri.ee). Keeleliselt toimetas eelnõu Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigussakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb seitsmest paragrahvist.

Eelnõu §-s 1 kehtestatakse määruse reguleerimisala.

Eelnõu eesmärgiks on kehtestada võrdlushindade kataloogi kantavate asjade loetelu, nende keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivuse kohta eksperdiarvamuse andmise, nende abikõlbliku käibemaksuta maksumuse (edaspidi *piirhind*) mõistlikkuse kontrollimise ja piirhinna kinnitamise ning andmete kataloogi kandmise kord.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse, millised asjad kantakse võrdlushindade kataloogi.

Eelnõu § 2 lõikes 1 sätestatakse, et võrdlushindade kataloogi kantakse ainult uued mobiilsed masinad ja seadmed, mida kasutatakse põllumajanduses.

Eelnõu § 2 lõike 2 kohaselt on METK-il võimalus kehtestada võrdlushindade kataloogi kantavate mobiilsete masinate ja seadmete täpsemad alajaotused. Kuna tehnika areneb kiiresti, siis ei ole otstarbekas loetleda masinaid ja seadmeid väga detailselt. Nii on näiteks järjest enam tulnud turule varem rangelt eristatud masinate ja seadmete hübriide. Andmebaasi kasutamise hõlbustamiseks võib moodustada METK-i ettepanekul vastavalt vajadusele detailsemaid alajaotisi. Mullaharimismasinad jagunevad näiteks järgmiselt: adrad, freesid, kobestid, lausäkked, lauskultivaatorid, libistid, mullaharimise põimmasinad, pinnase-, kivide- ja kändude purustid, randaalid, rullid, vaostid. Võrdlushindade kataloogi kantakse vaid uute asjade piirhinnad.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43).

Eelnõu §-s 3 sätestatakse, asja keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivuse kohta eksperdiarvamuse ning piirhinna kandmine võrdlushindade kataloogi.

Eelnõu § 3 lõikes 1 sätestatakse, et METK hindab asja keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivust ja kujundab ekspertarvamuse, kontrollib asja piirhinna mõistlikkust, kinnitab selle piirhinna, kannab andmed selle kohta võrdlushindade kataloogi omal algatusel või esitatud ettepaneku alusel. Omades asjakohast teavet kataloogi kantavate asjade kohta, leiab METK, millised masinad või seadmed võiksid kuuluda võrdlushindade kataloogi kandmisele, kujundab ekspertarvamuse asja kokkusobivusest keskkonna- ja kliimaeesmärkidega ning tuvastab, milline on selle asja mõistlik hind.

Eelnõu § 3 lõikes 2 sätestatakse, et ettepanekud asja keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivuse eksperdiarvamuse andmiseks või asja kohta andmete kandmiseks, selle piirhinna mõistlikkuse kontrollimiseks ja kinnitamiseks võrdlushindade kataloogi (edaspidi *ettepanek*) esitatakse elektrooniliselt Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) e-teenuse keskkonna kaudu. Ettepaneku sisestamiseks tuvastatakse isik autentimise teel (ID kaardi või mobiil-ID abil või riigi keskse autentimisteenusega). Ettepaneku esitamisel tuleb täita kõik nõutavad andmeväljad. Andmeväljade sisu (tekstiväli, valitav rippmenüü) sõltub sellest, millist masinat või seadet soovitakse sisestada.

Ettepanekuid asja võrdlushinna kataloogi kandmiseks ja piirhinna kinnitamiseks saavad esitada nii kataloogi kantavate asjade maaletoojad ja müüjad kui ka toetuse taotlejad ise. Ettepanekuid võib esitada nii uute asjade kataloogi kandmiseks ja piirhinna kinnitamiseks kui ka kataloogi kantud asja piirhinna muutmiseks, kui see ei ole enam asjakohane.

Ettepanekus esitatakse andmed ettepaneku tegija kohta (et vajadusel oleks võimalik küsida täpsustavaid andmeid, teatada ettepaneku läbivaatamise tulemustest või teavitada kinnitatud piirhinna aegumisest), anda võimalikult täpne asja nimetus, olenevalt objektist kas detailne kirjeldus või tehnilised parameetrid ning ettepanek piirhinna kohta. Asja nimetus võib koosneda ühest või mitmest andmeväljast (traktorite puhul on nendeks näiteks mark ja mudel). Asja kirjeldus ja tehnilised näitajad identifitseerivad sama nimetusega toote erinevad kvaliteedi ja/või varustusastmed (unikaalsed koodid on erinevad). Ettepaneku tegijal on võimalus sisestada ka muid andmeid, selgitusi, dokumente, mis võimaldavad asja paremini tuvastada ja mis võivad olla abiks mõistlikku piirhinna määramisel.

Kataloogi infotehnoloogilise lahenduse (sh asjade võrdlushindade kataloogi kandmise ettepanekute sisestamise, läbivaatamise ja toetuste taotluste moodulid), väljatöötamise ja toimimise eest vastutab PRIA ning kasutab hinnakataloogis sisalduvat teavet maaelu arengu sekkumiste menetlemisel. Hinnakataloog on kasutajatele kättesaadav PRIA veebilehel <https://epria.pria.ee/login/#/login>.

Eelnõu §-s 4 sätestatakse, et võrdlushindade kataloogi lisatakse ka ekspertarvamus asjade ja teenuste keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivuse kohta.

Eelnõu § 4 lõikes 1 sätestatakse, et eksperdiarvamus kujundatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852 artiklis 9 sätestatud keskkonnaeesmärkide ning ei tekita artiklis 17 nimetatud olulist kahju, Euroopa Liidu strateegia „Talust taldrikule“, „Kliimapolitiika põhialused 2050“ kohaste keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivuse alusel.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852 artikli 9 kohaselt on keskkonnaeesmärkideks kliimamuutuste leevendamine, kliimamuutustega kohanemine, vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse, üleminek ringmajandusele, saastuse vältimine ja tõrje ning elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine. Samas määruuses on täpsustatud, millised viisid või investeeringud aitavad eespool loetletud eesmärkide saavutamisele kaasa. Näiteks kliimamuutuste leevendamisse panustab kasvuhoonegaaside heite vähendamise ning süsiniku sidumise ja säilitamise tehnoloogia ulatuslikum kasutamine. Seega, näiteks kui

põllumajandusettevõtja kliimamuutuste leevendamise eesmärgil ostab otsekülviku, mille kasutamine aitab vähendada süsiniku lendumist pinnasest, siis ongi tegemist sellise seadmega, mida kasutatakse keskkonna- ja kliimaeesmärkide täitmiseks. Kui kokkusobivuse hindamisel tuvastatakse, et artikli 17 kohaselt kataloogi kantav masin või seade kahjustab vähemalt ühte keskkonnaeesmärki, ei saa sellist masinat või seadet pidada keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivaks.

„Eesti kliimapoliitika põhialused aastani 2050“ eesmärk on üle minna vähese süsinikuheitega majandusele ja seal antakse ka põllumajandusele kuus valdkondlikku suunist poliitika kujundamiseks, nende hulgas näiteks tuleb tõhustada taimetoitainete kasutamist ning soodustada mineraalväetiste asendamist orgaaniliste väetiste ja keskkonnasõbralike mullaparandajatega. Samuti tuleb vältida orgaanilise aine vajaduseta põllult minemaviimist. Lisaks tuleks keskenduda sõnnikukäitluse keskkonnasõbralikumaks muutmisele, et piirata ammoniakaasiheidet. Näiteks on vedelsõnniku sisestuslaotuse seadmete (avalõhe–sisestuslaoturid, sulglõhe–sisestuslaoturid), mille korral vedelsõnnik suunatakse kamarasse lõigatud lõhedesse, kasutamisel taimiku saastumine ja sõnnikust ammoniakaasi lendumine väiksemad kui lohislaotamisel. Seega sellised masinad ja seadmed, mis aitavad neid eesmarke saavutada, aitavad ühtlasi panustada keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamisse. Küll aga ei ole näiteks kokkusobiv keskkonna- ja kliimaeesmärkide täitmisega paisk-, lohisvoolik- ja segamislaoturite kasutamine, sest nende kasutamisel on ammoniakaasi paiskumine õhku suur.

Erinevate keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamisesse panustavaid strateegiaid ja nende saavutamiseks panustavaid tegevusi on täpsemalt analüüsitud ka aruandes „Ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2023–2027 keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne“.

Näiteks kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisele aitab kaasa karjatamise soodustamine, mille tulemusel paraneb ka loomade heaolu. Näiteks mobiilse jooturi kasutamine panustab loomade heaolusse ning soodustab karjatamist, mis omakorda aitab kaasa elurikkuse säilimisele. Sellest tulenevalt loetaksegi mobiilset jooturit seadmeks, mis aitab kaasa keskkonnaeesmärkide täitmisele. Traktorid või kombainid, isegi kui need masinad võrreldes eelnevalt kasutusel olnud masinatega tarbivad vähem kütust, ei aita kaasa keskkonna- ja kliimaeesmärkide täitmisele, sest nende masinate kasutamine tekitab CO₂-heidet, mille mõju keskkonnale ja põllumajandusele ei saa lugeda minimaalseks. Ka ei paranda elurikkust ja muldade kaitset tehnoloogiad nagu seda on künniks kasutatavad kultivaatorid, adrad, äkked. Taimkatteta põllul väheneb bioloogiline aktiivsus, mis võib kahjustada mulla struktuuri ja tervist, võib tekkida mulla- ja toitainete kadu, väiksem veesidumisvõime, erosioon.

Eelnõu § 4 lõike 2 kohaselt kujundab METK eksperdiarvamuse, milline võrdlushindade kataloogi kantav mobiilne masin ja seade on kokkusobiv keskkonna- ja kliimaeesmärkide täitmisega. Ekspertarvamuse kujundavad METK-i erialase ettevalmistusega spetsialistid iga masina ja seadme tehnilist spetsifikatsiooni hinnates, kas selle masina või seadme omadused, tehnoloogia ja töömeetodid on võrreldes teiste samaks otstarbeks kasutatavate asjade omaduste, tehnoloogia ja töömeetoditega keskkonnasäästlikumad. Näiteks kuuluvad hindamisele masina või seadme omadus aidata kaasa kasvuhoonegaaside heite vähendamisele, süsiniku sidumisele ja säilitamisele võrreldes teiste samaks otstarbeks kasutatavate masinate ja seadmega. Hindamisse võivad kuuluda ka muud parameetrid nagu säästlik energia, vee või muu ressursi kasutus, ringbiomajanduse lahendused jne. Masina või seadme kokkusobivust keskkonna- ja kliimaeesmärkidega hinnatakse samaaegselt masina või seadme piirhinna kinnitamise ja registrisse kandmisega. Lisaks hinnatakse ka juba registris olevate masinate ja seadmete vastavust keskkonna- ja kliimaeesmärkidele.

Eelnõu § 4 lõikes 3 sätestatakse, et asja keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivuse hindamisel tehtud teavet toimingute kohta säilitatakse põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registris. Sealhulgas kuulub säilitamisele ka teave hindamise toiminguga läbi viinud isiku ja hindamise kuupäeva kohta.

Eelnõu § 4 lõike 4 kohaselt juhul, kui METK või PRIA tuvastab, et võrdlushindade kataloogis avalikustatud eksperdiarvamus asja keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivuse kohta ei ole mingil põhjusel ajakohane, siis tehakse võrdlushindade kataloogis vastav muudatus. See võib tuleneda kas veast, mis on tehtud eksperdiarvamuse kataloogi lisamisel, või masinate ja seadmete turul toimunud ulatuslikest muudatustest või arengutest. Sellised arengud võivad viia teadusuuringute või praktika põhjal järelduseni, et konkreetse masina või seadme kasutamine ei aita kaasa või aitab väga vähesel määral kaasa keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamisele.

Eelnõu § 4 lõike 5 sätestatakse, et vältimaks segadust toetuse taotlejate seas, siis toetuse taotluste esitamise tähtaja vältel üldjuhul ei tehta muudatusi võrdlushindade kataloogis avalikustatud eksperdiarvamuse osas asja keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivuse kohta.

Eelnõu § 4 lõike 6 kohaselt kehtib ekspertarvamus asja keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivuse kohta kaks aastat eksperdiarvamuse avalikustamisest võrdlushindade kataloogis kui METK ei ole enne nimetatud tähtaja lõppu andnud asja keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivuse kohta uut eksperdiarvamust. Kokkusobivust keskkonna- ja kliimaeesmärke täitmisega võivad mõjutada erinevad tegurid nagu näiteks teadustööd, tehnoloogilised arengud ja regulatiivsed muudatused. Seega on oluline, et eksperdiarvamusel on realistlikud ja ajakohased ning arvestaks parimat olemasolevat teavet, sealhulgas praktikaid ja oleksid usaldusväärsed. Kahe aasta pikkune kehtivusaeg on piisavalt pikk aeg, et võimaldada vajalikke muudatusi ja kohandusi, kuid samas piisavalt lühike, et vältida vananenud teabe kasutamist. Pärast seda tähtaega loetakse masina või seadme valideerimine aegunuks ning seda võrdlushindade kataloogis enam ei kuvata.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse piirhinna mõistlikkuse kontrollimise alused.

Eelnõu § 5 lõikes 1 sätestatakse, et METK leiab objektiivsetel alusel asja mõistliku hinna ehk hinna, mis on toetuse taotlemise ajal asja Eesti turul optimaalne müügihind.

Eelnõu § 5 lõike 2 kohaselt lähtub METK asja piirhinna mõistlikkuse kontrollimisel asja müügihinnast Eestis ja lähiriikides ning võtab arvesse analoogsete asjade müügihinda. Lisaks võib METK võtta aluseks nii võrdlushindade kataloogi varasemalt kantud andmeid ja ka muu asjakohase teabe (näiteks erialatrükised). Asja piirhinna mõistlikkuse hindamisel koostab METK selle kohta eksperdiarvamuse.

Oma eksperdiarvamuse kujundamiseks võib METK küsida ettepaneku tegijalt täiendavaid andmeid, aga pöörduda ka teabepäringutega teiste huvitatud osapoolte poole, minna toodet kokkuleppel vaatama ettepaneku tegija, maaletooja või edasimüüja juurde kohapeale.

Eelnõu § 5 lõike 3 kohaselt säilitatakse teave asja piirhinna mõistlikkuse kontrollimisel tehtud toimingute kohta põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registris. Sealhulgas kuuluvad säilitamisele andmed toiminguid läbi viinud isiku ja toimingu läbiviimise kuupäeva kohta.

Eelnõu §-s 6 sätestatakse piirhinna kinnitamise alused võrdlushindade kataloogis.

Eelnõu § 6 lõike 1 kohaselt loetakse asja piirhind kinnitatuks, kui eksperdiarvamuse kohane piirhind ehk asja mõistlik müügihind avalikustatakse võrdlushindade kataloogis. METK-i poolt piirhinna kinnitamise järgselt muutub see automaatselt nähtavaks kõigile võrdlushindade kataloogi kasutajatele. Siinkohal on oluline märkida, et tegemist on piirhinnaga, mille ulatuses on võimalik taotleda ELÜPS-i raames toetust selle konkreetsele masina või seadme ostmiseks. Määrusega ei reguleerita ega saagi reguleerida tegelikku turuhinda, vaid piirhinna kinnitamisega tuvastatakse, milline võiks olla selle asja mõistlik müügihind Eestis ja on piiriks toetuse suuruse arvestamisel.

Eelnõu § 6 lõike 2 kohaselt ei kinnita METK asja piirhinda toetuse taotluste esitamise tähtaja vältel. Võrdlushindade meetodi kasutamise puhul on toetust võimalik taotleda sellise asja omandamiseks, mis on kantud võrdlushindade kataloogi. Seega peab taotluste esitamise perioodi alguses olema selge, millised on need objektid, mille omandamiseks saab toetust taotleda. Isik, kes on kavandanud taotleda toetust sellise masina või seadme omandamiseks, mida kataloogi kantud ei ole, peab aegsasti esitama METK-le ettepaneku selle masina või seadme kataloogi lisamiseks, esitades asjakohased andmed. Võimalus ettepanekute esitamiseks on kõikidel huvitatud isikutel, kuid vahetult enne toetuse taotluste esitamise tähtaega peab arvestama, et METK-le jääks piisavalt aega hinna mõistlikkuse kontrollimiseks.

Eelnõu § 6 lõike 3 kohaselt juhul, kui võrdlushindade kataloogi kantud piirhind ei ole mingil põhjusel ilmselgelt asja mõistlik müügihind Eestis, siis võib olla vajalik selle muutmise. See võib olla tingitud kas piirhinna võrdlushindade kataloogi lisamisel tekkinud veast või majanduses toimunud mastaapsetest muudatustest, mille tagajärjel on asjade müügihinnad oluliselt muutunud. Taotluste juhtumite korral võib METK ise või koostöös näiteks müüjaga kinnitada selle asja uue piirhinna ka taotluste esitamise tähtaja vältel. Arvestades, et PRIA makseasutusena vastutab kulude kontrolli eest, peab ka temal olema võimalus kontrollida taotlustes esitatud kulutuste mõistlikkust ning mõjutada võrdlushindade kataloogi kantud asjade mõistlikku piirhinda, kui ta tuvastab avalikustatud piirhinna ilmselge mittevastavuse.

Eelnõu § 6 lõike 4 kohaselt võrdlushindade kataloogi kantud ja kinnitatud piirhind kehtib kaks aastat piirhinna avalikustamisest võrdlushindade kataloogis, kui METK ei ole enne nimetatud tähtaja lõppu kinnitanud uut piirhinda. Piirangu seadmine on põhjendatud turusituatsiooni pideva muutumisega. Kaks aastat on piisavalt pikk aeg, mille möödudes on mõistlik hinnad üle vaadata ning samas ka välja selgitada, kas kataloogi kantud asi on ikka jätkuvalt turul kaubeldav või on selle asemel turule tulnud hoopis uued tooted. Kui turul toimuvad hindade osas kiiremad muutused, näiteks kiire inflatsioon, siis on vajaduse tekkides võimalik hinda üle vaadata kõige varem kuus kuud peale piirhinna kinnitamist. Muudatuse tegemine peab olema sel juhul põhjendatud.

Eelnõu §-ga 7 tunnistatakse kehtetuks põllumajandusministri 9. veebruari 2015. a määrus nr 16 „Põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registri võrdlushindade kataloog“.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43).

Nimetatud Euroopa Liidu õigusakt on kättesaadav Euroopa Liidu Teataja veebilehel <https://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Määrusel on positiivne mõju, sest lihtsustab ja aitab tugevdada kontrolli abikõlblike kulude mõistlikkuse osas ja saada eksperdiarvamus nendele mobiilsetele masinatele ja seadmetele, mis on kokkusobivad keskkonna- ja kliimaeesmärkide täitmisega. Väheneb PRIA ja taotlejate administratiivne koormus (PRIA-l ei ole vaja kontrollida ja taotlejal võtta masina või seadme müüjatelt hinnapakkumusi ega küsida eksperdilt hinnangut masinate või seadmete kokkusobivusele keskkonna- ja kliimaeesmärkide täitmisega, mille tulemusel kiireneb taotluste menetlemine).

Määrus on ette valmistatud asendamaks põllumajandusministri 9. veebruari 2015. a määrust nr 16 „Põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registri võrdlushindade kataloog“ uue terviktekstiga. Eelnõus on võrreldes seni kehtinud määrusega tehtud muudatus, mille kohaselt

edaspidi lisatakse võrdlushindade kataloogi ka ekspertarvamus asjade ja teenuste keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivuse kohta. Võrdlushindade kataloog sisaldab sinna kantud asjade või teenuste kohta andmeid, mis võimaldavad neid tuvastada ja määravad nende komplekteerituse või ulatuse nagu näiteks asja või teenuse maksimaalne abikõlblik käibemaksuta maksumus ja selle kehtivuse aeg, kuid muudatuse tulemusena lisatakse edaspidi ka ekspertarvamus, kas kasutades konkreetset asja ja teenust, panustatakse sellega ka keskkonna- ja kliimaeesmärkide täitmisesse. Tehtava muudatusega ei suurene taotleja halduskoormus.

Määruse kehtestamine ei too endaga kaasa organisatsioonilisi muudatusi avalikus sektoris. Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi haldusalas ei muutu määruse jõustumisel ülesannete ega pädevuse jaotus.

Määruse rakendamisest ei tulene välissuhetealast, sotsiaalset, sealhulgas demograafilist mõju, samuti ei ole määruse muudatustel mõju riigi julgeolekule, elu- ja looduskeskkonnale, regionaalarengule ega kohaliku omavalitsuse korraldusele. Määruse rakendamiseks vajalikke toiminguid teeb METK, kellel on olemas määruse rakendamiseks vajalik haldussuutlikkus ja tehniline võimekus.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruserakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisatulu. Olemasolevat võrdlushindade kataloogi uuendatakse ja tehakse täiendused, millega lisatakse masina või seadme kohta asjakohane ekspertarvamus asjade ja teenuste keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivuse kohta, millest tulenevalt tekib mõningane lisakulu.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile.

Eelnõu esitatakse arvamuse andmiseks METK-le ja PRIA-le.